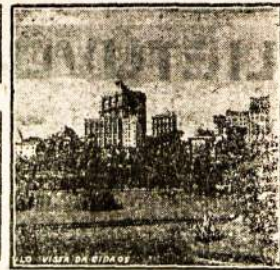

LIETUVIS

Redakcijos ir Administracijos
adresas:
LIETUVIS
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764,
São Paulo.

JORNAL LITHUANO
Lietuvių S-gos Brazilijoj Organas. Leidžia Spaudos D-ja „šviesa“
Prenumeratos kaina: Brazilijoj metams — 10\$000 pusei — 6\$000 atskiriems mėnesiams po 1\$000.
Užsienin: metams — 20\$000 pusei metu 10\$000. Atsk. numeris 300 reis.

Redaguoja
St. Vancevicius

7-ti METAI.

SÃO PAULO, 1935 m. Balandžio - Abril mėn. 27 d.

NR. 17 (329)

Mūsų inteligentai ir kultūrinis darbas.

Brazilijos lietuvių kolonija, palyginti ją didu su kitomis, turi bene mažiausią nuosimintį savo inteligentų. Dar mažesnis jų nuosimintis dirba kultūrinį darbą. Tą darbą dirbančius mūsų inteligentus drąsiai ant pirštų suskaičiuoja.

Jau gi mūsų kolonija taip neturtinga inteligentais? Iš tikrųjų taip. Iš viso lietuvių inteligentų Brazilijoj galėtume priskaičiuoti ne daugiau, kaip ketų dešimtų. Deja, dauguma jų susi-kompromitavo ne svariis darbais ir šiandien pasitraukė iš visuomeninio darbo. Kiti išvažinėjo kitur, arba dėl įvairių sumetimų pasišalinę ir niekur nebeprisidėjo.

Per daug žiauriai tais, kurie šian dien dirba kolonijos kultūrinį darbą irgi negaivina. Dauguma jų vis dar gerai ir planingai to darbo dirbti nešio ko. Daugeliui vis dar trūksta praktikos ir patyrimo, pas daugelį dar pasireiškia netaktas, asmens ambicija, trūkumas tikro pasišventimo ir t. t.

Kad veiklesnieji mūsų inteligentai yra apkrauti darbais ir jų stačiai nepajęta tinkamai atlikti, yra faktas, bet faktas, kad daugeliui dar reikia ir pasimokyti kultūrinį darbą dirbti. Ne visi mūsų kultūros darbininkai yra tinkamai pasiruošę šį darbą dirbti, už tai ir jo vaistai ne tokie dideli, kokie iš tikrųjų galėtų būti.

Mūsų inteligentai, vadovaudami organizacijoms, rašydami spaudoje, dirbdami šokių ar tokių visuomeninių bei kultūrinį darbą, turėtų neužmiršti ir savęs. Jie turėtų būti gyvi pavyzdžiai visų mūsų kolonijai. Jie, lyg tie švyturiai, turėtų šviesti ir rodyti tikrąjį kelią mūsų kolonijai. Jie turėtų daugiau dėmesio atkreipti ir į save, savęs auklėjimą didesnį apsišvietimą ir t. t. Yra sakoma, kad aklas aką netoli teneves. Norėdami mokyti kitus, privalome patys būti mokyti. Skelbdami doros ir kilnumo idėjas, turime būti patys dorais ir gyventi kilniais idealais. Jokie žodžiai, kalbos, raginimai nieko nepadės, jei mes patys neparodysime gyvų pavyzdžių. O tokių gerų ir sveikų pavyzdžių mūsų kolonijos inteligentams labai trūksta.

Zmogus, kurs vieną kartą save sukompromituoja nesvariu darbu, nustoja pasitikėjimo visuomenėje. Vieną kartą apgavęs ir apvylęs kitus — nus toja pagarbos ir gero vardo. Tai reiktų įsidėmėti kiekvienam inteligentui, kuris save tokiu nori laikyti.

Neretai pas mus kultūros darbi-

ninkai yra puolami ir šmeižiami bei kompromituojami, sąmoningai ar nesąmoningai, įvairių pašalinųjų žmonių, kurie patys nieko nesugebėdami padaryti, niekina kitus. Tačiau reikia atsiminti, kad nieks žmogui iš pašalies tiek nepakenks, kiek jis pats, jei tik nukrips nuo tiesaus kelio.

Mūsų inteligentams irgi būtina reikia eiti tik tiesiu keliu ir stengtis nuo jo nenukrypti. Reikia būti visiems geru pavyzdžiu ne tik kultūrintame darbe, bet ir kasdieniniame gyvenime. Reikia daugiau tarpusavy susigyventi, į tą darbą įtraukti ir tuos, kurie dėl šokių ar kitokių sumetimų nuo jo pasitraukė. Reikia stiprinti savo įgias, kad mūsų kolonijos kultūrinis darbas atneštų kuodaugiausia naudą. Mūsų inteligentai turi pirmieji parodyti gerą pavyzdį visai kolonijai.

R. Kymantas.

VOKIEČIAI PROTESTUJA PRIEŠ TAU TU SAJUNGOS NUTARIMUS.

Vokiečiai pradėjo smarkiai protestuoti prieš Tautų Sąjungos rezoluciją, kurioje ji pasmerkė vokiečių karo politiką. Reicho vyriausybė nutarė pasiųsti protesto notas visoms į Tautų Sąjungą įeinančioms valstybėms. Vokiečių spauda šaukia, kad Tautų Sąjunga skriaudžianti vokiečius ir varžanti jų teises.

ZEMĖS DREBĖJIMO PASEKMĖS FORMOZOS SALOJE

Paskutinės žinios praneša, kad per žemės drebėjimą Formozos saloje (Japonijoje) žuvo 3185 žmonės; sunkiai sužeistų 9215, lengvai sužeistų 1415. Nemažai yra dingusių be žinios. Žemės drebėjimas sugriovė virš 15,000 namų ir apio tiek dalinai apgriovė ir sugadino. Materialiai nuostoliai nepaprastai dideli.

LIETUVA DIDINA SAVO KARO PAJĖGAS.

Vėliausiomis žiniomis, Lietuva irgi nutarė žymiai sustiprinti savo karo pajėgas, padidinant karinomenės skaičių bei geriau ją apginkluojant. Lietuva, palyginti su kitomis valstybėmis, labai nedaug išleisdavo pinigų krašto apsaugos reikalams. Šimet šios išlaidos, sąryš su karo pajėgų sustiprinimu, bus padidintos.

Š. m. gegužės 4 d., šeštadienį, Dr. Jono Basanavičiaus vardu rūmų salėje r. Camacan, 117.

V. Anastacio

Geriausią São Paulo dainos ir dramos profesorių L. Ivanovo ir O. Urbani mokinius.

P. TELESFORAS MAŽEIKA.

stato pirmą KONCERTA

Programoje bus išpildyta Čaikovskio, Rubinsteino, Gunov, Meyerbeer Verdi ir kitų, klasiniai dalykai ir keletas žymesnių lietuvių kompozitorių liudies dainų. Po meninės dalies šokiai.

Koncerto pradžia 8 val. vakaro.

Įėjimas tik su pakvietimais, kuriuos prašoma pasirūpinti iš anksto. RENGĖJAS.

Levalis vyks Maskvon gegužės mėnesi.

Iš Paryžiaus pranešama, kad prancūzijos užsienių reikalų ministris Levalis į Maskvą vyks gegužės mėnesį. Litvinovas iš Ženevos į Paryžių neva žiavo, kaip buvo žadėjęs. Levalis Maskvoje tarsis su Sovietų vyriausybe dėl naujos draugingumo sutarties pasirašymo tarp Prancūzijos ir Sovietų Rusijos. Levalį ruošiamasi Maskvoje sutikti labai iškilmingai. Prancūzijos — Sovietų Rusijos santykiai, paskutiniu metu, pasidarė labai draugiški. Sovietai, lygiai kaip ir prancūzai, yra griežtai nusistatę prieš vokiečių karo politiką. Europos laikraščiai rašo, kad Levalis su Litvinovu Maskvoje turės aptarti nemažai reikalingų Europos politikos klausimų.

Nauja S. Paulo Estado Vyriausybė pradėjo eiti pareigas.

Neseniai buvo sudaryta S. Paulo estado vyriausybė, kurios priešaky sto vi, irgi neseniai išrinktas, estado gubernatorius p. Armando Salles de Oliveira. Į naują estado vyriausybę įeinna: dr. Sylvio Portugal—Teisingumo ir interjero reikalų sekretorius, dr. Clovis

Ribeiro—Finansų sekretorius, dr. Con-tidio Moura Campos—Švietimo ir Sveikatos, sekretorius, dr. Luiz Piza Sobrinho—Žemės ūkio, Prekybos ir Pramonės, dr. Ranulpho Pinheiro—Susisiekimo, dr. Leite de Barros—Saugumo sekretorius.

Protestas prieš lietuviu persekiojimus Vokietijoje.

Telegrama iš Kauno praneša, kad lietuvių organizacijų Vokietijoje vad. Zabiulaitis, šiomis dienomis lankėsi pas Vokietijos vidaus reikalų ministrį Korner, kuriam įteikė protestą prieš žiaurų ir nežmonišką lietuvių persekiojimą Ryty Prūsijoje, įvykusius kovo paskutinė

mis dienomis. Vidaus reikalų ministris pareiškė, kad tam reikalui išaiškinti vedamas stropus tardymas. Zabiulaitis tuo pačiu reikalu lankėsi pas tautinių mažumų įstaigos viršininką Tietje.

Neramumai Cearà Estade.

Paskutiniu metu Cearà estade pasidarė neramu. Nežinomis asmens apšaudė kelių deputatų gyvenamus namus. Policija stropiai įvykį seka. Vietos gyventojai neramuoja, kad neprasidėtų kokių nors didesnių konfliktų. Neramumų pasireiškia ir kituose kaikiuriuose estado duose, nors jie didelės reikšmės ir neturi. Kiek įtempta padėtis dar tobėra Parà estade.

LIETUVOJE

Vokiečių manevrai Lietuvos pasieny.

Kovo 19 — 22 dien. Rytprūsiose Lietuvos pasieny įvyko dideli vokiečių kariuomenės manevrai. Kariuomenės dalys vartojo kovos šovinius, patrankoms ir kulkosvaiziams. Gyventojams buvo uždrausta vaikščioti manevrų rajone.

Kalbama, kad šie manevrai buvo suruošti Lietuvai pabaugini, besibaigiant Kaune vokiečių valstybės išdavimo bylai. Tuo esą norėta paveikti Lietuvos kariuomenės teismo sprendimą teisiamiesiems.

Tsb.

Manoma teisingiau paskirstyti darba.

Inteligentų bedarbių pasitaiko jau ir Lietuvoje. Gimnazijas ir universitetus baigia kasmet gerokas skaičius žmonių, o valstybės ir kitose įstaigose tarnautojų yra pakankamai. Į tuos inteligentus bedarbius kaip ir kitus tenka dėmėti atkreipti vyriausybei.

Jau 1933 metais ministerių kabinetas padarė nutarimą, kad jei tarnauja vyras su žmona ir jei kuris gauna Kaune 600 litų algos, o kitur 450 lit. tai vienas iš tarnybos turi būti atleistas Valstybės kontrolei pasiremdama šiuo nutarimu jau ankščiau pradėjo rinkti apie tarnautojus žinias. Šiuo metu valstybės kontrolė žinių rinkimą pradėjo vyrti smarkiau ir netrukus pradės daryti tarnautojų aprašką.

Tokių šeimų, kur dirba vyras su žmona, abu gaudami nemažą atlyginimą yra nemaža. Netrukus jų dalis turės pasitraukti, kad turėtų pragyventimą kiti, kurie šiuo metu jo neturi.

Tsb.

Priešlėktuvinės apsaugos paroda.

Balndžio mėn. 25 d. Kaune žemės ūkio parodos paviljonuose bus atidaryta priešlėktuvinės ir priešcheminės

apsaugos paroda. Lietuvos aėro klubas šioje parodoje išstatys daugybę diagramų ir plakatų gautų iš Čekoslovakijos, Suomijos, Vokietijos, Prancūzijos ir kitų kraštų priešlėktuvinę organizacijų. Priešlėktuvinės apsaugos paroda užsities ilgesnį laiką, nes ją turės pamatyti ne tik Kauną, bet ir atvykę iš provincijos.

Tsb.

Grazi maldaknyge kariams.

Lietuvos kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyrius išleido kariams specialę maldaknygę, sudarytą žinomo jo mūsų poeto kunigo Sobaliausko—Zašios Rutos. Maldaknygėje maldos pritaikytos kariams katalikams. Be to yra daug nurodymų, kaip kariams reikia elgtis tikybinių apeigų metu. Maldaknygė išleista labai gražiai. Ją gali įsigyti ir ne kariai, ypač kad ji nepaprastai pigi — kaštuoja vos 75 centus.

Tsb.

Lietuvos Savanoriai susirupinę krašto gynimu.

1918 metų pabaigoje, kai vos atgimusią Lietuvą ėmė iš užsienio ir iš vidaus naikinti įvairūs priešai, atsirado gyvybini klausimas sudaryti Lietuvos kariuomenę. Bet kaip, jeigu tuo laiku buvo tik keli kariainkai ir keliasdešimtys kariuomenių, grįžusių iš kitų kraštų kariuomenių po Didžiojo karo. Tuometinė valdžia kreipėsi į visus Lietuvos gyventojus, mylinčius savo kraštą ir jo žmones savo noru, o ne prievarta, stoti į krašto gynėjų eiles. Susipratusių, tėvynę mylinčių daugiau ne gu savo gyvybę, atsirado keliolika tūkstančių. Iš tų narsių vyrų buvo sudaryti pirmieji nepriklausomos Lietuvos kariuomenės puikiai.

Apgynus nors dalinai, Lietuvos laisvę ir nuskambėjus paskutiniam ar motų trenksmui, Lietuvos savanoriai pasitraukė iš kariuomenės eilų įaudniai, kad savo diužiną ir svarbiausią uždavinį jau įvykdė—beu dalinai apgynę Lietuvos laisvę.

Visi savanoriai 1927 metais susi-

organizavo į vieną «Lietuvos kariuomenės kūrėjų—savanorių sąjungą». Dar bar ji turi apie 10.000 narių, kurie visi dalyvavo Lietuvos kariuomenės kūrime darbe. Savanoriaus vadovaujantis pulk., adv. Petras Gužas.

Paskutiniu metu savanoriai iš kelė labai svarbų klausimą: sudaryti iš visuomenės organizacijų tam tikrą komitetą ginkluotus krašto pajėgoms remti. Šis komitetas Lietuvos visuomenės kels gyva reikalą—aukoti lėšų karu pabūklams pirkti, tuo paremiami atsisakę ir sunkių Lietuvos gynėjų uždavinį. Panašių komitetų kitose valstybėse jau seniai yra. Ir Lietuvos visuomenė noriai pritaria krašto gynyboi komiteto suorganizuavimui ir jo busimiesiems naudingiems darbams. Be to, Lietuvos savanoriai vėl kelia klausimą dėl savanorių kongreso suaukimo. Per jį norima visoje Lietuvoje vėl atgaivinti 1918—1920 metų savanorišką dvasią. Per kongresą Lietuvos savanorių pasiskals taip pat Vilniaus ir Klaipėdos klausimais.

Tsb.

Lietuvos visuomenė remia pasaulinio lietuvių kongreso suaukimą

Lietuvoje jau labai dominasi busi pasauliniam lietuvių kongresui. Šis susidomėjimas žymiai padidėjo po to, kai kongreso reikalais Draugijos užsienio lietuviams remti pirminkas adv. Kapolas Skipetas išvyko į Jungtines Amerikos Valstybes. Kongresu domisi ne vien žodžiais. Lietuvos visuomenė kongreso organizatoriams darbu ir pinigais eina pagalbom.

Šiomis dienomis kai kurie šaulių būriai, Vilniui vaduoti sąjungos skyriai ir kitos organizacijos per savo surinkimus nutarė paaukuoti didesnes pinigų sumas kongreso reikalams. Panašius nutarimus padarė kai kurie ban kai ir kitos pinigines įstaigos. Kauno miesto savivaldybė būsimo kongreso reikalais irgi susirupino. Ji jau ruošia patalpas visiems užsienio lietuviams, kurie dalyvaus kongrese. Be to, savivaldybė, kiek pajėgdama, stengsis, kad kongreso dalyviai būtų vispusiškai su-

laikinąja Lietuvos sostine. Kongreso dalyviams savivaldybė rengia ir daugiau visokių patogumų bei malonumų. Panašiai rengiasi ir kitų miestų bei valsčių savivaldybės, kur kongreso dalyviai lankysis, susipažindami su Lietuvos gyvenimu ir jos žycaisnėmis bei istorinėmis vietomis.

Tsb.

— Kai tik Lietuvoje buvo iš Amerikos gauta telegrama apie ltn. Vaitkaus skridimą su «Lituanica II»; kilo didžiulis susidomėjimas naujuoju lietuvių transatlantiniu žygiu. Jau dabar didesniuose miestuose sudaromi komitetai, kurie atskleidžia ltn. Vaitkų kvieta pas save. Drauge daug kur manoma suruošti aviacijos šventes, kuriuose manoma sutiks dalyvauti transatlantinis lakūnas ltn. Vaitkus su «Lituanica II».

Tsb.

— Po kariuomenės teismo sprendimo valstybės išdavikų byloje, sulaukus vienas rengto sukilimo vadų, Zaso, suojau kalėjime paprašė duoti jam šv. Raštą lietuvių kalboje. Jis noris mokyti lietuviškai ir pasidėjęs šale lietuviško šv. Rašto vokišką tekstą galėsias ir be mokytojo mokytis. Be to, Zaso, prašė Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo administraciją, kad jį pasodintų vienoje kameroje su baronu von de Roppu, buvusiu Zaso adjutantu.

Tsb.

— Vokiečių išsiūkimas prieš Lietuvą paskutiniu metu ėmė smarkiai piktintis angliai. Jų laikraščiai skelbia ilgiausius straipsnius apie Vokietijoje sukeltą neapykantą prieš Lietuvą. Kai kurie anglų laikraščiai pažymi, kad šis vokiečių trūkimas jau įfėjo iš visų žmoniškumo ir padorumo ribų ir yra vokiškų chuliganų sukeltas. Šia proga, anglų laikraščiai klausia, ar po tokių atsitikimų galimas lietuvių ir vokiečių bendradarbiavimas? Patys angliai atsako, kad ne, bet tai ne dėl Lietuvos kaltės.

Tsb.

Kaip Vilniaus kraštas be Lietuvos nusigyveno.

Užgrobę Vilniaus kraštą, lenkai, kaip žinoma, išvyk Lietuvai siūlė at naujinti Liublino Uniją, o Lietuvai nesutikus, vėliau siūlė federuotis su Lenkija «kaip lygus su lygiu». Atmetus Lietuvai ir šį lenkų pasiūlymą, jie sa ve ramino, kad viena Lietuva ilgai ne išsilaikysianti ir nepraeisiant ir 5 metais, kai Lietuva pati paprašysianti lenkų gaudesnių santykių. Esą, Lietuva esanti muzikų šalis, maža turi inteligentų, todėl viena, neatsirėmus į stipresnę valstybę, negalinti išsilaikyti.

Vilniaus krašto gyventojams lenkai prižadėjo visko: ir druskos ir anglies, ir naftos, ir gerbūvio. Nuo to laiko praėjo jau 15 metų ir, kaip matome, lenkų pranašavimai ne tik neišsipildė, bet ir nesirengia išsipildyti: Lietuva ir be ramesnio ne tik nesugriuvo, bet žymiai sustiprėjo. Laikinoji Lietuvos sostinė išaugo ir susitvarkė, taip kad kas Kauną yra matęs prieš Didįjį karą jo dabar nebepažintų. Išaugo ir kiti Lietuvos miestai, o Lietuvos sodžius visai nepanašus į prieškarinį.

Kaune atsirado nemaža bankų, Pieno centras, Lietūkis ir kitos rimtos įstaigos. Žemės ūkio srityje atliktas milijoniškas darbas: daug sodžių išskirstyta į vienkiomius; atsirado nemaža naujakūrių, dideli plotai nusausinti. Be to, taip trumpu laiku Lietuvos ūkis

pritaikintas naujoms sąlygoms. Lietuvoje sekmingai pravesta žemės reforma.

Dabar pažiūrėkime, ką davė Vilniaus kraštui lenkai. Trumpai pasakius, lenkai Vilniaus kraštui davė skurdą, badą ir tūkstančius bedarbių. Pats Vilnius prieš lenkų baisiai nususo. Statybos jokios nėra, net seni namai visai neremontuojami. Tik tai priemiesčiuose išdygo: — 2 butų medinių namelių, bet ar tai galima pavadinti statyba? Už tad miesto centre kai kurie namai baigia griūti ir praėnantiems sudaro nemalų pavojų. Mat lenkų bankai pasukol neduoda, o gyventojai patys neturi iš ko namų remontuoti. Mokesčių našta be galo sunki, net patys gyventojai nesustivokta už ką ir kiek mokesčių jie turi sumokėti. Dabar dar įves tai nauji mokesčiai už langus ir balkonus.

Didžiulės priekarinės firmos subonkrutavo, o jų savininkai virto elgetomis. Nėra beveik tos dienos, kad Vilniaus krašte dėl skurdo keliolika ne pasikartų. O juk priekariniais laikais tai buvo labai reti atsitikimai.

Vilniaus gatvės negrįstos, šalikelės visi skylėti, miesto sodai apieisti. Baisiai apieistas Gedimino kalnas: takai išgriuvę, suolai supuvę, tvoros išvirtsios ir iš šalia esamų kazarmų lenkų kariiviai vaikšto į Gedimino kalno tan-

kunynus kasdieninių reikalų atlikti... Bendrai, dabar į Gedimino kalną negalima įlipti be pavojiaus nusisukti sprandą.

Taip išrodo prieš lenkų mūsų senoji Gedimino sostinė.

O ką davė lenkai Vilniaus krašto sodžium? — Badą ir skurdą.

Visi gerai pamename, kas dėjęsi Vilniaus krašto sodžium praėitais metais. Negeriauti ir šemet, nes keleriais paskutiniiais metais Vilniaus krašto sodžius chroniškai kasmet badauja. Soddiečiai vaikšto vižoti, vietoj žibalo lempų vartojamos balanos. Vietoj modernių ūkio įrankių vartojama medinės Zaerės ir akėčios, kuriose ir už centa nerasi geležies. Ir tai nedaugiau kaip 20 kilometrų nuo Vilniaus miesto, kur yra lenkų universitetai. Ūkio kultūros kėltime lenkai nėra nieko padarę, jie tik tai stumia Vilniaus krašto ūkiuinka į balą, iš kurios nėra kaip išbristi. O kur tūkstančiai bedarbių? Nevalima net suprasti kuo ir kaip šie vargšai gyvena. Jeigu prisiminsime, jog didžiuma bedarbių turi šeimas, lengvai suprasisime, kad alkanų žmonių skaičius Vilniaus krašte teks įvertinti dešimtkais tūkstančių. Vilniaus gatvės pilnos elgetaujančių vaikų, kurie praėiviams neduoda ramumo. Sunku įtikėti, kad tai daroma iš gero. Kadangi suaugusieji bedarbiai iš maldos paprastai negauna, tai išvaro elgetauti mažus savo vaikus, patys iš to stebi, kaip šie atlieka savo «pareigas».

Kaip bedarbiai paprašo miesto savivaldybės darbo, tai lenkų policija pavaišina juos guminėmis lazdomis ir

šarūnėmis granatomis. Prie strateginių kariškų plintų darbų vietos bedarbiai darbo negauna, o atveža darbininkus iš Lenkijos gilumos. Tai gi vietoj lenkų žadėtojo gerbūvio, Vilniaus kraštas sustlaukė tikro pragaro. Visi Vilniaus krašto gyventojai puikiai supranta, kad viso to skurdo didžiausias kaltininkas yra lenkų okupacija ir kad Vilniui je būtų buvę nepalyginti geriau, jei jis būtų palikęs Lietuvos sostinę. Taip viešai dabar pasisako net tie sulenkėję lietuviai, kurie savo laikų daug vilėdėjo lenkijai ir kurie visomis gerklėmis šaukė: «Do polski Do polski». Ir jie dabar suprato, kad Vilniaus kraštui nieko negali duoti nei Lenkija nei «didukas» (Pilsudskis).

Tsb.

Kodėl.

Kaip vakaro miglos supo mane,
Vakarės vėjas veidą bučiavo;
Kausyosios rozės skendo snapne,
Sode lakūtei linksmai krykėtaivo.

Kaip vakaro miglos supo mane,
Aš troškau myliėti, gyventi:
Nė meilės aistringos, o leu,
Vien meilę iš išdesio sutelū.

Kodėl gi pasaulis toks veidmai-
[ningas,
Aplinkui kodėl gi vien ašaros
[galios?

Zmonės aplinkui pikti, didingi
Nebepažįsta tyrosios jau meilės:

Lietuvoje kinta pažiūros i darbininkus.

Ilgą laiką Lietuvoje kitų luomų žmonės j darbininkus žiūrėdavo su paniekimu. Ypač šviesuomenė vengdavo ką nors bendro turėti su darbininkais. Šis reiškinys darbininkams buvo skaudi žaizda, kurią reikėjo gydyti, nes ji žemindavo darbininkų vardą ir garbę. Šviesuomenė j darbininkus tik tada kreipdavo dėmesį, kai jai reikdavo darbininkų paramos. Įvairių balsavimų atveju susidarydavo net «darbininkų sąrašai». Tai jau toki sąrašai darbininkų reikalų visiškai neatstovaudavo, o tik medžiogavo jų balsus. Tie sa, vienas, kitas daugiau apsišvietusių žmonių irgi dirbdavo darbininkų eliose. Bet jie būtinai norėdavo užirti vadovaujamus vietas.

Paskutiniuoju laiku ši šviesuomenės liga ir paminėtos klaidingos pažiūros j darbininkus jau nyksta. Įvairių luomų bei užsienių žmonės ima arčiau bendrauti su darbininkais, būti jiems nuotirdesni, draugiškesni ir artimesni. J vadovaujamus eiles eina ne tik daugiau apsišvietę, bet ir patys darbininkai, kurie pasižymi veiklumu, sumanumu ir kitais gerais būdo priva lumais.

Šis pažiūrų kitėjimas j darbininkus, pirmiausia susidarė dėl to, kad paskutiniaisiais metais vis daugiau pa prastą darą ima dirbti inteligentai, kartais baigę net aukštesnius ir aukš tuosius mokslus. Vistems baigusiems specialias mokyklas ir pasiruošusiems bet kokiam proto darbiui, dabar ima stiegti darbo. Didesniuose miestuose ga ima sutikti tokių žmonių nemažą skaičių. Baigusių vidurinių mokslo, gimnazijas, nemaža asmenų apsigyveno kaime. Tuo būdu, Lietuvoje daugiau išsi lavinę žmonės ima vis arčiau susilieti su paprastais darbininkais. Šis susilietis jiems žymiai sumažino blogas pažiūras j darbininkus, tuo pačiu žymiai pakel dauvė pačių darbininkų vardą reikiamon aukštumon. Šino reiškinio patys dar bininkai yra labai patenkinti ir džiau gasi, kai mato, kad šviesuomenė jų

neapvylija, bet stengiasi eiti darbinia kams pagalbon.

Darbdaviai taip pat paskutiniuoju laiku j darbininkus ima žiūrėti jau ki taip, daugiau duoda jiems pagarbos ir ima pripažinti darbininkui žmogaus vertę. Ankščiau darbdaviai, kiek tik galėdami, išnaudodavo darbininkus, juos skriausdavo, saivališkaži mažinda vo atlyginimus, išmesdavo iš darbo ir t. t. Pernai metais Lietuvoje buvo iš leisti keli darbininkų reikalams įstaty mai, kurie sudraudė darbdavių saua liavimus ir pagerino pačių darbininkų medžiaginį būvį.

Lietuvoje darbo žmonės reiškia di dello noro mokslintis. Didelės iniciaty vos šiame reikale rodo įvairių specia lybių amatininkai. Didelį ir gražų pa vyzdį parodė Alytaus amatininkai, ku

rie inteligentų padedami, suorganizavo bendro lavinimosi kursus. Kursus lan ko labai daug darbininkų, kurie an kščiau, dėl įvairių priežasčių, neturėjo galimumo išsimokslinti. Toki kursai steigiami ir kitose Lietuvos vietose, ku riuos lanko darbininkai ir amatinin kai.

Visame krašte, paskelbus, kad amatininkai iš savo specialybių turės laikyti egzaminus, steigiami specialūs kursai. Dažnai pasitaikydavo, kad tokių kursų tikslas būdavo pelnas. Gi dabar žiūrima ne tiek pelno, kiek dar bo našumo ir darbininkus paruošimo įvairioms specialybėms. Darbininkai suprato savo klaidą, kad jie ankščiau nesimokslino, nesišvietė. Bet dabar mokslintis jiems yra kur kas lengviau, nes šiam darbiui vadovauja šviesuome nė, labai artima darbininkų reika lams.

Pačialiau, ir patys darbininkai daug nuveikė pažiūrų pakeitimui j juos. Ankščiau darbininkų tamsumas ir gy venimo reikalų menkas supratimas

juos nustumdavo j smukles, j komuniz mą ir t. t. Gi dabar darbininkija žy mlai blaivėja, šviečiasi. — Dėl to ji kelia savo vardą ir atgaua žmogaus pagarbą.

Tsb.

KAIP VILNIUS SUTIKO VILEIŠIO KARSTĄ.

Kovo mėn. 22 dieną Vilniaus lie tuviai pasitiko sunkvežimį, atvežusį se no aušrininko Petro Vileišio kūną. Veli onies giminių pageidavimu Šv. Mika lojaus bažnytytėje įvyko gedulingos pa maldos, o vėliau būrys lietuvių prieša kyje su Laikinojo lietuvių komiteto na riais ir kitais Vilniaus lietuvių visuo menės veikėjais a. a. Vileišį palydėjo j paskutinę jo poilsio vietą — Rasų kapus.

Kas bus, kas nebus, bet Lietuviai neprazus!

Villa Zelina

Pigiausią žemės sklypą išsimokėjimui, nuo 30\$000 i mėnesi be inasū ir nuosimčiu, nuo 10\$000 kvadratinis metras.

Greitu laiku bus pastatyta didžiulė ir graži lietuviu ka taliku bažnyčia, kurios pamatai jau pašventinti, dalyvau jant daugybei tikinčiųjų, kaip kad aprašė visi Sāo Paulo miesto laikraščiai.

Omnibusai iš Mercado Velho iki vietos 400 reisų. Bondės 32 Vi lla Prudente iš Praça da Sē.

INFORMACIJOS: Praça Antonio Prado, 3 sbrado nuo 2 iki 5 val. vietoje, Avenida Zelina, 33 pas KARLO KORKIŠKO.

Valstybės išdavikai nubausti sušaudyti.

Lietuvos kariuomenės teismas jau baigė svarstyti valstybės išdavimo bylą. Pačioje pabaigoje paskutinį žolį pasakė teismiojeji. Daugumos jų akys buvo matyti asaros ir gailės dēl savo niekingų darbų. Paskutiniamė zodyje kaltu pripažino ir vienas Jesu čio nužudymo dalyvis Evaldas Bolis. Jis pareiškė, kartu su kitu nepažistamu asmeniu, Opstainiuose pasmaugė Jesutį. Prispajzėtas todėl, kad žmogžudystė nebūtų apkaltinti nekati žmonės. Jesu čio lavoną įmesti j jūros upę jam pa dėję dar kei nepažįstamieji. Jis pats Jesutį taip pat nenorėjęs pasmaugti, o tikrai išgabontį per sieną. Bet atsiiti kęs nealtingas įvykis. Prašė teisma nubausti švelniai ir įskaityti kalėjime atsėdėtą laiką. Evaldas Bolis, po savo prisipažinimo grįžęs j kaltinamųjų suo lą, apsiverkė, o kiti Jesučio nužudymo kaltinamieji dėkingai spaudė jam rau ką. Tačiau šis jo prisipažinimas var giai ką įtikino, nes tardymo daviniai ir liudininkų parodymai aiškiai nusta dė, kad Jesučio nužudymo dalyvavo vi si penki teismiojeji. Jokių nepažįstamu ten negalėjo būti ir nebuvo. Matyti, Evaldas Bolis vienas nori prisiminti baus mę už Jesučio žudikus.

Verta dar pažymėti teismojejo Adomo Molinaus paskutinįjį žodi, kuria mą jis rėžė daug karčios tiesos ir advo katams ir buvusiems savo vadams.

Kaip žinoma, Molinus bylos pradžioje savo prisipažino kaltu. Gruodžio mėn. jis teisme papasakojo viską, kas tik su rišta su jo nusikaltimu. Už tai jį adv. Tornau pavadino žemu, neištikimu žmo gumi. Tai nenaujiena. «Vokiečių lai kraščiai—kalbėjo Molinus,—tik bylai prasidėjus mane taip vadino. Jeigu Tornau sako, kad aš buvau agentas ir šnipas, tai būtų gėda jo ginamiesiems, nes jie riteriai—dvarininkai, o aš, ma žas žmogelis, apvogęs tokius didelius ponus... Šnipu Molinų apšaukė tada, kai jis tardytojai nušvietė jam žinomą Savogo veikimą.» Prisiklausiau viso kių grąsinimų ir šmeižtu. Vadinama Vokietijos slaptoji policija prikalbinėjį mane važiuoti j Karaliaučių. Užnot ten važiuavęs, nuvykau pas teismo tar dytoją ir daviau jam savo parodymus. «Kai tik buvo išdalinęs kaltinamasis aktas, buvo visai mėginama elgtis, kad tik Molinus nestotų j teisma. Atrežda mas adv. Stankevičius, Adomas Mol inus pareiškė, kad jeigu jis būtų buvęs šnipas, tai tikrai Savogo bylos 1933 m. būtų pakitavusęs ne j vokiečių konsu lata, o kur kitor. Baigdamas A. Mol inus apgalvestavo savo veikimą, tačiau valstybės išdavimo darbą dirbti jį pri vertusios pašalinės jėgos. Prašė teis mą jam leisti pasitaistyti.

Visi su dideliu nekantrumu ir įtempimu laukė dr. Neumanno paskui

niojo žodžio. Tačiau Neumannas kalbė jo labai trumpai ir prašėsi išteisinama s.

Pagal Lietuvos įstatymus, kariuo menės teismas, kol nepadaro sprendi mo, turi būti atskirtas nuo pasaulio — negali pasisąlinti iš teismo rūmų. Ka dangi teismas dėl sprendimo tarėsi ke lias dienas, tai teisėjams nakvoti j teis mo rūmus buvo atgabentos lovos. Mais tas jiems taip buvo pristatomas j rū mus.

Kovo 26 d. rytą 9 val. teismo rū muose pilna žmonių. Gatvėje taip pat gausiai grupuojasi žmonės laukdami sprendimo. J teismo rūmus nuolat skamba telefonai, klausdami bylos pa baigos. Visų didžiausias nekantrumas; patys teismiojeji taip pat nusimine, ma žai kalba, neramūs, tiliūs...

Pustiau dešimtą, pasigirdo koman da. «Prašu stot, teismas eina.» Visu didžiausiu atydomu seka kiekvieną teis mo pirmininko žingsnį. Pirmininkas pulk. lt. Leonas, Lietuvos Respublikos vardu, paskelbė tokį teismo sprendimą: Jesučio žudikus—Prysą, Vanagatą, Ro lj ir Liepą nubausti mirties bausme su šaudant, Lopo žudikus abu Valatus — sunkiųjų darbų kalėjimu ligi gyvos gal vos; Savogo vadą dr. Neumanną ir jo padėjėją Vilių Bertulaitį—po 12 metų sunkiųjų darbų kalėjimo; Sasa, Roppa, Dreslerį ir kitus po 8 m. s. d. kalėjim o; kitus nuo 1, 5 ligi 6 metų sunkaus kalėjimo. 39 teismiojeji išteisinti. Vi sy nubaustųjų turtas konfiskuotas val stybės naudai. Tarp jų konfiskuotas buvusio Klaipėdos krašto seimeio pir mininko dvaras 2000 ha, Rademache

rio 700 ha, Roppo 120 ha ir kitų dva rus bei visokį kitą turtą. Be to, j'ems atimtos turto ir pilietinės teisės.

Nuteistieji čia pat teismo salejo buvo areštuoti ir nuvežti j kalėjimą.

Minių minios žmonių pusdienį lū kuriavo ties teismo rūmais, laukdami sprendimo. Tarp jų, daug buvo atva žiausių ir iš Klaipėdos krašto. Pas kelbus teismo sprendimą, tuojau buvo j darbą paleistas teismo rūmuose spau dai įrengtas telegrafas, kuris šią žinią akimirksniu išnešiojo po visą pasau lj.

Tsb.

ATPIGS ALUS IR PAPIROSAI.

Pradėjus veikti naujam įstatymui apie kainų reguliavimą, pirmoj eilėj kainų prižiūrėtojas palies kai kurių sindikatų veikimą. Kadangi alaus sin dikatas pernelyg daug uždirba, tai kai nų prižiūrėtojas kai kur'ems fabrikantams gali numušti kainas. Taip pat yra žinių, kad atpigs ir alus. Mat, Kau no bravoras, priklausąs Kačergijui, Ma zeikiuose Šadauskui, o Šiaulių Guberni jos bravoras dabar nepriklauso alaus sindikatui. Šio bravorai ruošiasi suda ryti tarp savęs tam tikrą sutartį, kad rinkon pristatčius didesnę kiekį alaus, Taigi, esant tokioms aplinkybėms, gali ma laukti ir alaus atpigimo.

LIETUVIS
— GYVENIMO VEIDRODIS.

Pirmosios lietuvių emigrantų jėgos Brazilijoje.

Pripuolamai patekus į Rio Grande estadą, pavyko atrasti pirmoji lietuvių emigrantų užuomazga Brazilijoje. Lietuvių emigrantai, kaip pasirodė, yra čia atkeliavę dar prieš Rusų — Japonų karą ir apsigyvenę to estado Goaporė ir Alfredo Chaves municipalijoj. Pirmaisiais emigrantais galima skaityti vienišius o p. Maciulevičių Kazį, Šimkevičių Vinčą ir Dirvanauską Juozą, Maciulevičius ir Šimkevičius čia gyvena jau 45 metus, o Dirvanauskas apie 34 m. Kas labiausia krinta, lankandiam šiuos lietuvius, į akis, tai yra tas, kad šie lietuviai išlaikė savo šeimose gimtąją kalbą, tikėjimą ir gražius lietuviškus papročius. Gavėnios metu toki aplankyti Dirvanauskų šeimą. Vakare visa šeima, suklauptas prieš padarytą altorių, sukalbėjo gavėniai skirtas maldes ir tuo užbaigė dienos rūpesčius. Dirvanauskas gyvena gana pasiturinčiai, netoli miestelio São Luiz da Cascará, turi dvi trobas. Nomaža plotą žemės ap sodinę vaisiniais medžiais, daugiausia vynuogėmis. Sėja kviečius, kukurūzus bulves ir kita. Laiko nomaža gyvulių. Kas svarbiausia, kad Dirvanauskas yra susipratęs lietuvis, kasmet išsiunčia į São Paulo lietuvišką laikraštį „Lietuvį“ kurį labai pamėgęs.

Ankčiau netoli Dirvanausko gy-

veno daugiau lietuvių, su kuriais draugavo būdavo ma'onu pasilinksinti ar pasimelsti. Dabar jie išsikėlė į Boa Vista do Erechim municipaliją.

Garbė tiems lietuviams, kurie per tiek laiko neišžadėjo savo tėvų papročių bei lietuviybės. Niekšai tie visi, kurie gėdinasi savo gimtosios kalbos ir griebsiasi to, kas mums yra svetima. Kas nemylti ir negerbia savo tėvų kalbos, tas nevertas yra lietuvių vardo.

Šie senieji lietuvių emigrantai Brazilijoje turėtų būti pavyzdžiu mums, neseniai atvykusiems ir jau užmiršantiems savo kalbą, gerus papročius bei tautos tradicijas. Daugelis lietuvių pradeda svetimus dievus garbinti, visai užmiršdami, kas yra sava. Patinkime kad ir lenkų emigrantus. Sunku sutikti lenką kuris save pavadintų rusu, italų ar vokiečiu. Gi mūsų lietuvių tarpe pasitaiko daug tokių, kurie užsigina lietuvių vardo, kalba svetimomis kalbomis (nors jų gerai ir nemoka) ir niekina kas sava.

Laikas būtų visoms susiprasti ir imti pavyzdį iš tų mūsų tautiečių, kurie ir per keletą dešėty metų neužmiršo ne tik savo gimtosios kalbos ir gražių lietuviškų papročių.

Vargo Pelė.

Ar ne perdaug?

Tie 1935-ji metai mūsų kolonijoje tikrai nelaimingi. Jau Naujų Metų dieną viens žmogūdyss peiliu nudūrė Vainauską; už kelių dienų — kitą lietuvių nušovė policininkas; stiklo fabrike vėl kitą — koka tai padaužė gelužgalių užmušė; andai Mokoje mėsininko sunki vežimis vaiką negyvi pervažino; dabar, tarpusavy du lietuviai pailiais susibadė, papjaudami viena... Dar ir ke turi mėnesiai nesuėję, o jau iš gyvųjų tarpo šeši žmonės smurtu išstumi. Tik vienas V. A-tis pats sau galą tepasidare, visi kiti nelaimingų apystovų aukos niekam nereikalingos, nors ir kruvinos aukos, nenaudingos.

Del tų asmenų kurie tapo aukomis nelaimingų apystovų dėka, dar galima būtų tylėti, bet nieku būdu negalima betylėti del smurfininkų, kurie dažnai graižo dantimis prieš savo brolius.

Girtaudami, pešdamies del mergų padalkų, dažnai vieni kitiems sprandus įgina buteliais, plytgaliais, štankietais ir kas tik po ranka pasitaiko.

Jau buvo aprašę pagarsėję mušielkos iš Bom Retiro ir Moko, tai pradeda „naujų“ atsirasti Villa Anastacio rajone.

Visokie pienbūrniai, kaimo neužaugos bernai, kurie dar ir šilpo nemoka gerai pasrišti, štandio vaidina priemonės čiuose naktinių apuokų roles su peiliais ir plytgaliais kišenėse.

Gražus-gi to s jaunimėlis, kad net miela svetimėlių akyse apie juos gir detil!

Raudonųjų lizdų gaidžiai, policijos lazdomis daužomi per galvas ir brukami į segurančios vežimus, kaip kokie aprieti šunys, štandie slankioja patvoriais, ieškodami piekabių bone užlips kas jiems ant tyčia paleistų apyvarų. Gyvulėliai neraliuoti!

Visokie Skamarakai, Toskos ir Felkos (Szancowska szlachta) jau nebe siskerdona, kiti atsirado jų vietoj, kiti laukia teismo ir kalėjimo „malonumų“, del kurių visiems padoriems lietuviams tenka rausti iš gėdos.

Kur-gi nuelsime tokiais keliai, koks-gi rytujs laukia mus?

Kur tik pasitaiko kokios vakarus kos, kur nesti su lazda gukizuoto poli-

cininko, žiūrėk, ir prasidėjo muštynės, galvų skaldymas, kostiamų pjaustymas.

Laisvoj šalyj, laisvais žmonėmis savo laikydami, tik tuomet lupą prikan dam, kai plicininkas čia pat stovi... Gėda mums kad dar nuo svetimo bizūno, nuo svetimo lazdos negalim atrasti.

Perdaug jau mums nereikalingų skerdynių, svetimo kraujo.

Reikia padoreenoms lietuviams siųsti į laikraščius tokių neprasytų skerdikų — mušėikų psvarles, kad būtų galima visus toki s išvesti prie gėdos stulpel...

Tai kad dasigyvenom!

Kronika.

VILTIES CENTRO VALDYBOS VA-KARAS.

Ve'ykų pirmą dieną (balandžio 21) „Vilties“ S-gos Centro Valdyba surengė vakarą su įdomia programa. naujoje Dariaus ir Girėno vardo salėje. Bom Retiro skyriaus Meno sekcija suvaldino dvi komedijas: 1) „Namų Zidieys“ ir 2) „Kaip Romane“, kurias režisavo S. Paulo lietuviams jau žinomas artistas p. L. Stanevičius. Vaidinimas pavyko puikiai ir publikai patiko. Visi artistai savo roles atliko gerai, o režisorius parodė didelį patyrimą vaidybos srityje.

Į vakarą publikos atsilankė labai daug ne tik iš Moko rajono, bet ir iš kitų S. Paulo vietų. Tvarka buvo tikrai pavilzdinga. Pas mus dažnai vaidinimo metu publika mėgsta šnekučiuoti, o vienas kitas „gudragalvis“ net mėgina ne vietoje šposus krėsti. Tačiau šį kartą to nepastebėta. Publika laikėsi labai ramiai ir tvarkingai.

Programai pasibaigus jaunimas linksminosi iki 4 val., griežiant „Vilties“ dūdų orkestrui. Moko rajono lietuviai pageldatau daugiau tokių gražių ir tvarkingų pasilinksinimų.

Mokietis.

„VILTIES“ ŽURNALAS TURI NEMAŽĄ PASISEKIMĄ.

„Vilties“ S-gai pradėjus leisti jau-

nino žurnalą „Viltis“, daug kas abejojo jo pasisekimu; kiti net pranašavo greitą jo mirtį. Tačiau išleidus jau du žurnalo numerius, pasirodė, kad jis turi daug didesnį pasisekimą, negu jo leidėjū buvo tikėtasi. Ne tik jaunimas jį noriai skaito, bet ir visi lietuviai. Jei lietuvių išeivija žurnalą ir toliau taip remis ir palaikys, tai jis galės nuolat tobulėti, būti kaskart įdomesnis. Pasirodė, kad mūsų visuomenė įvertino idelį ir naudingą mūsų kolonijos jaunimui darbą, kurį pradėjo „Vilties“ S-ga, leisdamą jauniui laikraštį.

A.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS.

Ateinantį sekmadienį, gegužės 5 d

Baisus žemės drebėjimas Formosa saloje.

Balandžio 22 dieną iš Tokio atėjo žinia apie baisų žemės drebėjimą Formozos saloje, kuri randasi tarp Didžiojo vandenyno ir Kinų jūros. Sala priklauso japonams. Baisūs žemės drebėjimas sugriovė tūkstančius namų ir daug jų apgadino. Vėliausios žinios iš Japonijos praneša, kad per šią mižinišką katastrofą žuvo apie 3000 žmonių ir keletas tūkstančių sužeistų. Daugiausiai nukentėjo Taičhou miestas. Žemės drebėjimas sugadino daugybę tunelių, geležinkelio linijų, fabrikų ir atskirų namų. Apskačiuojama, kad nukentėjo apie 21.000 gyvenamų ir negyvenamų namų.

Paskutiniai apskaičiavimai, ze-

mės drebėjimas padaręs virš 10 milijonų jėnų medžiaginių nuostolių. Japonijos vyriausybė įskė visoje saloje rinkti aukas nukentėjusiems. Formozos salą siūndiama skubi pagalba. Gelbėti nukentėjusius pasisiūle keletas anglų karo laivų, kurie netrukus mano plaukti į Formozą.

Visų šalių vyriausybės Japonijai siūndžia užuojautas. Ši mižiniška tragedija labai jaudina ne tik japonus, bet ir visą kultūringą pasaulį.

Paskutinės žinios praneša, kad saloje pradėjo smarkiai veikti Azanos ugnikalnis. Išveržusi lava uždegė didelios miško plotus. Saloje viešpatauja didelė panika.

M-s.

Didžiųjų Valstybiu Nota Lietuvos Vyriausybei.

Telegramu agentūra „Havas“ iš Kauno praneša, kad šiomis dienomis Anglija Prancūzija ir Italija įteikė Lietuvos Vyriausybei naują notą apie Klaipėdos krašto statutą, sarysų su įvykiais tuo reikalų pasitarimais Strezos konferencijoje.

Notoje, kurios turinys labai palankus Lietuvai, nurodoma, kad didžiosios valstybės tikisi iš Lietuvos, jog ji Klaipėdos krašte atstatysianti tvarką ir suauksinti Klaipėdos krašto sėmel-

Lietuvoje smarkiai brusda prieš valstybės išdavikų gynėjus.

Lietuvos kariuomenės teisme pasibaigus valstybės išdavimo bylai, prieš išdavikų gynėjus pradėdama vis smarkiau bruzdėti. Mat, jie giudami nacionalsocialistus, savo kalbomis skaudžiai įžaidinėjo Lietuvos valstybę ir žemino lietuvių tautą tuo patarnaudami Vokietijos nacų siekimams. Ypač gyvai pradėjo bruzdėti Vytauto Didžiojo universiteto studentai. Adv. Stunkevičius, karitai gynęs nuteistųjų vadą dr. Noumanna, kartu yra universiteto valstybinės teisės profesorius. Studentai dabar

atsisako jo paskaitų klausyti ir reikalauja, kad Stankevičius būtų iš universiteto pašalintas—Adv. Banaitis buvo kelių garbinių lietuviškų organizacijų narys. Dabar jį manoma iš visų organizacijų pašalinti. Adv. Zarinas (atsarg. generolas) ir adv. Engleris (atsarg. palkininkas) dabar gauna nemažias valstybės pensijas. Visuomenė reikalauja, kad jiems pensijų mokėjimas būtų nutrauktas, nes, girdi, jiems užtenka iš Hitlerio gautų staublių pinigų.

Tsb.

Kokia bus naujoji lietuvių kalbos rašyba.

Lietuvių kalbos rašybos niekad nebavo vienodos ir sulygintos. Kaip kas norėdavo taip rašydavo. Nebuvo ir vieningos nuomonės rašybos nustatymo klausimu. Lietuvių kalbos rašybos vienybės reikalas buvo jau iškilęs „Aušros“ laikais. Tačiau šis klausimas tiek sunkus ir platus, kad ligšiol jis dar galutinai neišspręstas. Žyčiau slej Lietuvos kalbininkai—Jonas Jablonskis ir Kazys Būga, — norėjo nustatyti bendrą rašybą, tačiau abu mirė savo didelių darbų nebaigę.

šiol vartotu, aukštas, baukštas, sluoksnis; pjauti, bjaurus, spjauti, įješkoti ir t. t. (vietoje: pjauti, bjaurus, spliauti ir t. t.).

Be to, dar pažymėtina, visai naujas „j“ vartojimas. Jis pakeičiamas žodžių „in“. Pavyzdžiai: inėjo, inbėgo in kambary, inpilti, inšauti, innešti ir t. t. (vietoje: įėjo, įbėgo į kambarį, įpilti, įšauti, įnešti ir t. t.).

Kai ši rašyba bus jau galutinai patvirtinta, tai bus pradėtas rengti ir didysis lietuvių kalbos vadovas. Jis apims ne tik lietuvių kalbos žodžius ir žodyną, bet tarimo žodžių kirčiavimo dalykus. Abejojimais atsitikimais kaip kurį žodį rašyti, atsakymą visados bus galima rasti žodyne. Tas žodynas bus mokytojo, rašytojo, žurnalisto ir šiaip rašančio žmogaus nuolatinis patarėju.

Tsb.

Zigmantas Kuzmickis.

Rūpinkimės auklėjimu!

(pabaiga)

Šeimos ir mokyklos auklėjimas tuo būdu kryžiuojasi. Praktiškai į šį dalyką žiūrint, aiškėja, kad šeima, auklėdama vaikus, turi galvoje dažniausiai individinę auklėtinį gerovę: jiems dažniausiai rūpi, kad vaikas materialiai gerai susitvarkytų, kad pasirostų būti atsparus gyvenimui, kad savo lizdą turėtų šilta, visa kuo aprūpintą. Tuo tarpu mokykla, auklėdama, paprastai turi galvoje visuotinius, kolektyvinius tikslus. Mokyklai rūpi, kad jos auklėtiniai sudarytų darną, susiklausųsį kolektyvą, sujungtą bendromis idėjomis ir tikslais.

Nėra reikalo plačiai išvedžioti, kad tie du keliai vienas antrą papildo; kad auklėjimui svarbiausi yra tam tikros individualizacijos ir kolektyvizacijos sintezė; kad šeima ir mokykla, viena antrą veikdamos, turėtų reguliuoti visą auklėjimo dalyką. Čia svarbu konkrečiai numatyti darbo planas, svarbu išsiaiškinti, ko mes iš auklėjimo laukiame, ką dabar gyvenime turime ir kuriais keliais prievolome užsibrėžio tikslo siekti.

Ieškodami auklėjimui tikslių, pirmiausia turime pažymėti rimto tautinės idėjos įsisavinimo dalyką. Dr. V. Kudirkos žodžiais, pasakytu dar 1892 m., toli mums gyvi:

„Pabūdimo tautystės idėjos papartis stiebiasi vis statyti ir išskūninti giedena. Tautos, kurios ilga meta buvo užaugę ir išrodė lyg išdile iš pasaulio, skubiais žingsniais tūkosi vėl užinti vietą, kurią buvo praleidę ar per svetimą prievartą, ar per savo tinginystę, ar per kitokias tikėtas ir netikėtas apysotas. Vienos jau savo vietą yra atgriebę visa, kitos tik dalis, o trečios dabando tame dalyke laukti pirmus ledus. Tai vėlgi pabūdimo tautiškos idėjos už

griebus išsiek didelį svieto plotą, ta dvasia pajutimo savo tautystės, apsiaubdama visą išsiek atskirą tautą, tas nerviškas karštumas darbo atgaivinime tautystės, darbo, sujungto su dideliais rūpesčiais, su pavoju, su pareikalavimu daug energijos — parodo, kad tautystės idėjos pabūdimas tai ne luosnas išmislas keleto žmogystų, o tik nepasilenkiama pasekmė žmonijos žengimo tolyn“.

„Tautystės idėjos pabūdimas“, Kudirkos terminu betarant, yra išsėta moji mūsų auklėjimo bazė. Jos pagrindu iškilis ir detalūs, kaip vienybės ir susiklausymo reikalavimai, iniciatyvos ir savarankiškumo ugdymas, fizinis ir dvasinis grūdinimas, tautinės ambicijos ir atsparumo stiprinimas ir iš viso lietuviško charakterio ugdymas.

Visa tai įvykdyti nėra vienų metų darbas, ypačiai, kad ir esamos sąlygos nėra dar kiek reikiant palankios. Neturime dar stipraus drausminco mokytojų kadro, neturime nė priaugusio auklėjimo dalykui tėvų kolektyvo. Lietuviško vaiko psichika nėra iširta: mūsų daigynas tebėr mums neišarta dirva, į kurią dažnai metam atbula ranka grūdis. Tėvai ir mokytojai nėra dar suėję į glaudesnę kontaktą, nėra su darę bendro fronto. Mūsų visuomenėje nėra kiek reikiant nė asmens ambicijos servilišumas, pataikavimas dar kita atveju priimama mums vergovės metus.

Iniciatyva auklėjimo darbe šiaip ar taip turi priklausyti mokyklai. Mokykla turi užmezgti ryšius su įvairiais mūsų auklėjimo centrais, stipriai įvertindama kontakto svarbą auklėjime. Per to s centrus mokykla turi pasistengti veikti jaunuomenei, prieidama ją tarpinėjai įvairiose jos susidūrimo su gyvenimu vietose. Mokykla neturi nusmukti bei biurokratiškos įstaigos.

„Sopamai darosi — anot Vaižganto — naujos gyvenimo formos. Šiintai ir tūkstančiai pozicijų laukia, kad kas

pridėtų darbičių ir rūpestingą ranką. Ne samdyti ir užmokamo darbininko ranką, tik saviškio, kuris taip dirbtų, kaip gydydamosi savo žaizdas, kaip gin damas savo gyvybę, kaip tiekdamas sau pastovų, jaunų ir ištaigingą gyvenimą“.

Šitaip nusistatę, mokykla galės artimiau pritilti ir prie šeimos, nuo kurios ją skiria vis dar per didelė distancija.

Svarbus darbas, kuris laukia dabartinė mūsų mokykla, glūdi tėvų pažinime. Mūsų mokytojai turi pažinti tėvus tų vaikų, kuriuos jis moko. Reikia tikrai pedagoginės taktikos santykiuose su vaikų tėvais. Tėvai lengva atbaidyti nuo mokyklos darbo: tad reikia jie mokamai įtikinti, kad bendradarbiavimas čia būtinas. Tėvai reikia supažindinti su mokyklos gyvenimu, suindominti jie tuo gyvenimu. Reikalingos mokyklos paskaitos, pasitarimai; reikalinga dnoti ir tėvams konkrečių funkcijų mokyklos darbe.

Mokyklos iniciatyva, sumanymai tik tuomet gali įgyti tikrai praktinės reikšmės, kai tai supranta, tam pritaria ir padeda auklėtiniai tėvai.

Tik šitokis kontaktas gali parodyti vaiką tikresnėje šviesoje tiek šeimai, tiek mokyklai. Tik šitaip tvarkydami auklėjimo darbą, galim prieiti nesuprantama dažnam šiandien išvadai: tėvai turi auklėti ne tik savus, bet ir apimami visus vaikus; mokytojai turi auklėti ne tik vaikų kolektyva, bet ir atskirus tam tikrų tėvų vaikus. Concordia res parvae crescunt...

AR JAU ATNAUJINAI PRENUMERATA?.. SKUBINK, KITU BUDU NUSTOSI DAUG NAUJIE NU IR ĮVAIRENYBIU!

Skautu izodis Vila Anastazijoje.

D-ro Jono Basanavičiaus mokyklos skautų būrelis įkurimo data galima skaityti praeitų metų liepos mėn. 14 d. Tą dieną 15 Vysk. Mot. Valančiaus būrelis skautų su savo vadu mokyti. Ed. Pažera ir „Lietuvio“ redaktorium Ed. Vancevičiu atvyko pas vilanastaziečius, jau seniau pareiškusius noro būti skautais, į svečius.

Tą pat dieną naujai susidaręs skautų būrelis pasiskirstė skiltimis iš sirinko vadus ir drauge su svečiais padarė iškilį į paupį.

Nuo tos dienos naujasis skautų būrelis, mokytojo L. Gaigalo vadovaujamas, stropiai rengėsi įžodžiu ir bandė taikinti skautų idėjas savo kasdieniame gyvenime.

Nemaža jiems padėjo São Paulo lietuvių skautų vadas mokyti. Ed. Pažera, kuris juos dažnai lankydavo, su jais žaidė, mokė skautų programos praktiškai ir teoriškai.

Įžodis buvo numatytas Skautų Patrono Šv. Jurgio dieną, balandžio 23 d. Prieš įžodį visi kandidatai buvo patikrinti iš reikalingos programos ir tinkamai parengti įžodžiu.

Įžodžio iškilnių pradžia buvo škeibta lygiai 6 val. vakaro, bet atidarymą teko atidėti dar 10-čiai minučių, nes sa lėje buvo tik skautai; Konsulas su Po nia, keli žmonės ir vaikų būrelis. Vėliau prisirinko žmonių pilna salė.

Įžodžio iškilnės. Iškilnėse dalyvauja nuolatiniai skautų rėmėjai p. p. Konsulas Petras Mačiulis su Ponia, skautų vadas Ed. Pažera, mokyti. Vyta. Nalivaika, mokyti. Povilas Korsakas, mokyti. L. Gaigalas, „Lietuvio“ redaktorius St. Vancevičius, 12 skautų svečių iš Pom Retiro, skautų tėvai, giminė, Tėvų Komiteto darbai ir nemaža svečių.

(b. d.)

KAROLIS VAIRAS.

Knyga apie užsienio lietuvius.

Knygos vardas — „Pasaulio Lietuviai“. Esu jau minėjęs jos vardą, ji dar buvo tikrai rošinė spaudai. Ji pasirodė šiomis dienomis. Reikia spėti, kad ji padarė gero įspūdžio taip Lietuvoje, taip padarys ir užsieniuose, kur ją turės priimti su tikru susidomėjimu ir palankumu.

Patį knyga, jos techninės dalies atžvilgiu, imponuoja. Didelis formatas, 363 puslapiai, aiški, švari ir graži spauda, geras iliustracijų parinkimas. Jau esame pratę prie gerai ir gražiai išleistos knogos; tad ir norime to reikalauti iš visų mūsų knygų leidyklų. Graži knyga padaro tiek, kad jos turinys kaž kaip yra malonesnis ir brangesnis.

Be tos išorinės išvaizdos mus labiausiai rūpina knygos turinys, kurį čia ir suminėsim.

Po Respublikos Prezidento Pono A. Smetonos žodžio, redaktorius P. Rušcekas savo „Įžangoje“ supažindina su knygos redagavimo sunkybėmis, o Draugijos Užsienio Lietuvosius Remti pirmininkas adv. R. Skipitis — su draugijos (kuri ir išleido „Pasaulio Lietuvosius“) uždaviniais ir darbais. Čia pirmiausiai liečia tokius klausimus, kaip ryšių palaikymas su tėvyne, švietimas, scenos menas, bažnyčios reikalai, spauda, organizacijos, lietuvių namai, emigracija. Toliau vėl p. Rušcekas kalba apie draugijos darbo pradžią, jos pini-

ginius reikalus, apie knygas užsienio lietuviams, apie mokyklas, jaunimo ekakursijas etc. Tai ir lyg informacija pačios draugijos dalis, kurią dar papildio knygos gale išspausdinta tos draugijos įstatai. (Žiūr. 359 psl.).

Žinomas publicistas ir pedagogas Kaupe p. A. Rindomanskis kviečia visus pasaulio lietuvius pasirinkti sau liepos m. 17 d., traugingos Dariaus ir Girėno mirties sukaktį, viso pasaulio lietuvių dieną, kurioje „visi lietuviai, kur jie bebūtų, kuriuos asmeniškai ar visuomeniškai dievus begarbinėtų“, turėtų „pamiršti asmeniskus ar visuomeniskus bei politiskus etiškus, pasaulėžiūros bei luomo skirtumus, draugiškai pažinti kiti kitiems ranką ir iškilmingai patymėti visos lietuvių tautos vieningumo idėją“.

Apie viso pasaulio lietuvių kongresą rašo draugijos pirmininkas p. R. Skipitis. Ekakursijų klausimą gvildena p. V. Daudzvardas.

Po to jau eina mūsų lietuvių gyvenimas: (1) Žiemų Amerika, (2) Pietų Amerika, (3) Afrika, Azija, Okeanija, (4) Eurazija, (5) Vakarų Europa, (6) Pabaltijos kraštai, (7) Emigracija ir kolonizacija, (8) Akademiniis skyrius, (9) Informacijos ir lietuvių organizacijos užsieny.

Žiemų Ameriką mums aprašo žinomas visuomenės veikėjas: Dr. Pr. Pus-

kunigis — „Amerikos lietuviai ir jų tautiška sąmonė; Karolis Vairas — „Amerikos lietuvių kultūros darbai; Antanas O. Šalna — „Pirmosios amerikiečių lietuvių gentkartės problemos; Prof. F. Kemėšis — „Lietuvių mokykla Žiemų Amerikoje; K. Rudminas Jurgėla — „Amerikos lietuvių legionas; Petras Babickas — „Amerikos lietuvių jaunimas; V. K. Račkaukas — „Amerikos lietuvių susivienijimas; L. Šimutis — „Amerikos lietuvių R. K. Federacija; J. O. Širvydas — „Tėvynės Mylėtojų Draugija ir jos reikšmė lietuvių gyvenime; Prof. K. Pakėtas — „Mintis apie užsienio lietuvius“. Tai ir viskas apie Jungtines Valstijas: nuo 33 iki 86 pusl.

Aišku, kad mes čia galime pasigesti pamatinių straipsnių apie Amerikos lietuvių pašalpos ir kultūros draugijas, apie jų chorų ir teatrališką draugijas, apie jų ekonominį gyvenimą ir dabartinę būklę krizės metu; pasigendame tikslesnių statistinių žinių apie įsilygvenusius jų tarpe fraternalės organizacijas, apie jų sporto draugijas, apie socialistinį ir komunistinį veikimą, apie dabartinę jų perijodinę spaudos būklę; nėra tikslų žinių apie jų veiklą ir jų suteiktą karo metu ir po karo medžiagą ir moralinę paramą Lietuvai, apie jų entuziastiškai kurtas tuomet draugijas, komitetus, tarybas; pasigendame žinių apie Kanados lietuvius. Bet čia jau ne „Pasaulio Lietuvosius“ redakcijos kaltė, bet pačių išsivijusių. Jei redakcija nebūtų sumedžiojusi Lietuvoje gyvenančių prof. Kemėšio, Račkauko, Širvydo,

— tai apie žiemų amerikiečius būtų tekę pasitenkinti dviem — trim amerikiečių straipsniais, Dr. Puskunigio, adv. Šalnos ir red. Šimučio... Man žinoma, kad redakcija kreipėsi į amerikiečius, prašydama jų raštų metraščių, bet buvo atsitikimų, kad net atsakymo į savo prašymą negavo! Reikia tikėtis, kad kitų metų laidai patys amerikiečiai pasirūpins susijsti tikslios ir gerai parinktos medžiagos, kuri duotų kiek ryškesnį jų gyvenimo ir veiklos vaizdą.

Pietų Ameriką valduoja šitie rašytojai: J. Gaurilius — „Brazilija“. Dr. P. Mačiulis — „Kultūriška Brazilijos lietuvių veikla“ (ypatingai graži ir turtinga braziliečių lietuvių gyvenimo apžvalga); L. Majienė — „Lietuvė Brazilijoje“; T. Suveinis — „Lietuviai Urugvajuje“; Kun. J. Janilonis — „Argentinos lietuvių namai“; L. Ryselis — „Iš Argentinos lietuvių kultūriškos veiklos“; J. Aukštutis — „Berliso lietuvių kolonija“.

Pietų Amerika gerian, sulyginaimai kalbant, nusiviesta, negu žiemų Amerika, — jos veikėjai pasirūpino pasiekti kitiems apie save ir supažindinti pasaulį su savo vardu ir siekimais.

(b. d.)

SKELBKITES TIK „LIETUVY“

PASAULY

GRAIKIJOJ NUBAUSTI MIRTIMI SUKILĒLIAI.

— Graikijos karo teismas nubaudė mirtimi septynis paskutinės revoliucijos vadus, — aukštus karininkus, kurių tarpe vienas generolas. Kiti revoliucionieriai nubausiti kalėjimu nuo kelių iki kelių metų. Daugelis sukilėlių, pralaimėję revoliuciją, pabėgo į užsienį. Štutas jų policija ir kariuomenė sugadė ir sukišo į kalėjimus. Daug sukilimo vadų sušaudyta, tarpe kurių yra net labai aukštų karininkų.

VOKIETIJOJ BUVO MINIMOS HITLERIO SUKAKTUVĖS.

Šiomis dienomis Hitleriui sukako 46 metai. Šios sukaktuvės visoje Vokietijoje buvo labai iškilmingai paminėtos. Iš įvairių vietų Hitleris gavo daugybę sveikinimų. Berlyne ir kituose miestuose įvyko kariuomenės paradai ir kitokios iškilmės.

KARAS TARP BOLIVIJOS IR PARAGVAJIAUS TEBESITĖSIA.

Jau treči metai, kaip tarp Bolivijos ir Paragvajaus — dviejų gimtinių valstybių — tęsiasi atviras karas, kuris iš abiejų pusių pareikalavo tūkstančių aukų. Abi valstybės kariauja už Čako sritį, kurioje randasi turtingos žiobalos versmės. Šis karas abiem šalims atnešė milijoninius nuostolius ir pražūdė tūkstančius jaunų vyrų. Nežiūrint į tai, karas nesibaigia ir kitos valstybės kariaujančių šalių neįstengia sutaukinti.

— Iš Italijos pranešama, kad Rytų Afrikoje, Etopijoje, kai kuriose vietose siaučia banditų gaujos, kurios užplūdinėja keleivius bei karavanus. Kova su banditizmu Etopijoje gana sunki. Banditai applėbė ir nužudė daug žmonių.

— Amerikoje, Toledo mieste susireiškė „Chevrolet“ automobilių fabriko darbininkai. Iš viso streikuoja 2.300 darbininkų. Įvyko keletas incidentų.

— Viso pasaulio spauda komentuoja vokiečių protestą dėl Tautų Sąjungos rezoliucijos ir jos nusistatymo prieš vokiečių karo politiką. Sovietų vienas dienraštis pažymi, kad vokiečių militaristinė politika sukėlė ant kojų visą Europą, kuri numato pavojų iš vokiečių pusės. Vokiečių protestą smarkiai kritikuoja ir kitų šalių spauda.

— Prancūzija nutarė prailginti karo tarnybos laiką visiems karo jūrininkams.

— Norvegijoje nukrito didelis lėktuvas, kuriuo skrido turistai. Per katastrofą užsimušė keturi asmenys.

— Kanadoje rastas nužudytas buvęs parlamento atstovas Baldwin. Kas jį nužudė dar nesužinota.

— Meksikoje devyliką ginkluotų banditų užpuolė kelis turistų automobilius ir juos apipiešė. Du turistai ir vienas šoferis buvo užmušti.

— Paskutinėmis dienomis Persijoje stipriai drėbėjo žemė. Žemės drėbėjimas padaręs nemažai nuostolių. Taip pat esą ir žmonių aukų.

— Amerikoje paskutiniu metu pradėta smarkiai rūpintis bedarbių padėtimi. Vyriausybė paskirė milijonšakas pinigų sumas kovai su nedarbu. Organizuojami įvairūs vieši darbai, prie kurių daug bedarbių gauna darbą.

— Neseniai buvo sunkiai susigręęs Anglijos slaptosios apsaugos saugotojas lordas Edenas, kuriuo sveikata dabar žymiai pagerėjo. Tikimasi, kad jis greitai visai pasveiks.

— Turkijoje, Stambulo mieste posėdžiauja tarptautinė moterų konferencija, kurioje dalyvauja daugybė moterų organizacijų atstovių iš viso pasaulio šalių. Konferencija jau išnešė keletą rezoliucijų,

kuriose reikalauja, kad būtų moterų teisės suligintos su vyrų teisėmis, kad būtų įsteigta tvirta tarptautinė institucija risti valstybių kivirčams taikiai būdu ir t. t.

— Prancūzijos vyriausybė išleido įsakymą, kuriuo draudžiama daryti gatvėse demonstracijas bei mitingus, sąryšy su gegužės 1 dienos minėjimu.

— Paskutinėmis dienomis Maskvoje pradėta gyvai svarstyti Prancūzijos — Sovietų Rusijos santykių klausimas. Manoma, kad Lovaiui atvykus į Maskvą bus susitarta visais klausimais, nes abi valstybės rodo daug gerų norų draugiškiems tarpusavio santykiams užmegsti. Tarp kitko kalbama, kad Lovails tarsis ir dėl Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Estijos ir Latvijos, nepriklausomybės garantavimo.

— Ispanijos vidaus reikalų ministras išleido instrukcijas policijai, kaip ji turi tvarkytis ir elgtis 1 dieną gegužės. Visokios manifestacijos ir demonstracijos gatvėse uždraustos.

— Iš Čankajaus (Kinijoje) pranešama, kad valdžios kariuomenė smarkiai sumušė kiniečių komunistų ginkluotus būrius, kurie užplūdinėjo miestelius ir kaimus; juos applėšdami. Per susirėkimus žuvo daugybė žmonių. Komunistų būriai beveik visai išblaškyti.

— Iš Kauno pranešama, kad Lietuvos užsienio reikalų ministras Lozoraitis, šių metų birželio mėnesį vyks į Švediją, kur jį pakvieta Švedijos vyriausybė. Ministras Lozoraitis atvyks į Stockholmą birželio 12 dieną.

— Paskutiniu metu pradėta vartyti priešvalstybinę propagandą ir Rumunijoje. Rumunijos policija areštavo keliolika nacių agentų.

— Argentinoje, Santa Cruz mieste nežinomi piktadarai užpuolė vieną banką, iš kurio išnešė virš 200.000 Argentinos pezu. Pliėškini buvo apsiginklavę revolveriais. Jie sunkiai sužeidė banko direktorių.

— Austrijos vice-kancleris lankėsi Romoje, kur turėjo keletą pasitarimų su Italijos ministerių pirmininku Mussolini.

— Iš Paryžiaus pranešama, kad paskutiniu metu Prancūzijos bedarbių skaičius sumažėjo 37.000, negu buvo prieš mėnesį laiko. Prancūzijos ekonominė padėtis po biskį gerėja.

— Kubos policija suėmė keliolika įtartinų asmenų, kurie kaltinami, dalyvavę įvairiose teroristinėse organizacijose. Teroras Kuboje vis dar nesibaigia.

VIESBUTIS IR VALGYKLA „ECONOMICO“.

Prilimami pensjonistai ir padiečiai. Švietūs ir patogūs kambariai, geras valgis, pigios kainos. Rua Duque de Caxias, 50.

PAMALDOS UŽ V. ATKOČAITĮ.

Pentadienį, gegužės 3 dieną, 8½ val. ryto, Šv. Antano do Pary bažnyčioje bus laikomos pamaldos už A. A. Vinco Atkočiaus vėlę. Lietuvių visuo menė, kas tik gali, prašoma dalyvauti pamaldose kuoskaityngiausiai.

JAU PLATINAMI PAKVIETIMAI Į T. MAZEIKOS KONCERTĄ.

Į mūsų kolonijos dainininko p. T. Mazeikos rengiamą koncertą jau platinami pakvietimai, kurių galima gauti lietuvių laikraščių redakcijose, mokyklose, pas p. A. Degutienę, F. Čemaką ir atskirus platintojus. Koncertas įvyks šeštadienį, gegužės 4 d., Vila Anastazijos liet. mokyklos salėje.

LIET. S-GOS BRAZILIJOJ POSĖDIS

Įaukiames gegužės 4 d. 4 val. p. p., Lietuvių Namuose, ruš. Bandeirantes. 92.

Pirmininkas.

Victor Leon.

Čako -- žaliasis pragaras.

Vienoje Pietų Amerikos kontinento dalyje, jau daugiau kaip trys metai, siaučia žiaurus broližūdiškas karas tarp Bolivijos ir Paragvajaus. Negalima sau įsivaizduoti karo žiauresnio ir baisnesnio už šitą.

Ar gi trys metai? Ne, juk jau 125 metai, nes konfliktas siekia laikotarpį kovų už Pietų Amerikos nepriklausomybę. Juk šiaurinė Čako sritis yra amžni nesantarvės obolius. Nepaisant to, kad prasileko 60 metų nuo to laiko, kai Paragvajaus teisės į Čako buvo garantuotos Hagos tašimo sprendimu, tačiau Bolivija prilygtinai reikalauja naujo šiuo klausimo išsprendimo, ypatingai stengdamasis užgruobti gausius žiobalos šaltinius, eksploatuojamus Standart Oil kompanijos, be to įsigyti uostą prie Atlantico.

Amerikos žiobalos bendrovių rūmai kaskart tampa šaukesni, jų savininkai darosi kaskart turtingesni, jų akcijos kaskart kyla, tuo tarpu, kai dvi mažos Čako valstybės kaskart sumunka. Šių šalių gyventojai žudomi. Jaunimas atplėšiamas nuo mokyklos suolu, kad taip sakant — apsaugoti šalies garbę. Ištikrųjų didelis vaidmuo yra suvaidintas šiame žiauriam kare kapitainais, įdėtai Standart Oil kompanijos ir Campo San Adita bei į plačius naftos koncesijas Bolivijos šiuurės rytų Čako srityse. Taip pat ir karo paskolomis, užtrauktomis Bolivijos, Amerikos Jung-

tytėse Valstybės, siekiančiomis milijonų dolerių.

Dalykas eina vien tik apie naftą, atsoit moderniško pasaulio nesantarvės obolius bei noras užgruobti žemę ir eksploatuoti neįžengiamus miškus. Sunku yra įsivaizduoti šias baisias skerdynes, kurios siaučia šiame žaliajame Čako pragare.

Šis baisus karas yra nepalyginama žiauresnis už kadaise būvusį Būrų karą Pietų Afrikoje. Pietų Afrikos pa daugėse žuvusiųjų skaičius, palyginant su sužeistais, tesiekė tik 5%; pasauli niame kare siekė tik 10%; Čako konflikte jis siekia nežmoniška didelių nuostolių, būtent — 20%.

Šių laikų istorija besėsnių dalykų nežino. Tačiau nežiūrint į tai, civilizuotas pasaulis beveik nekrempia dėmesio į Čako skerdynes. 60.000 žuvusių, tiek pat sužeistų, deimatinis tūkstantis čiu nežinia kur dingusių, — itai koks baisus ir liūdnas vaizdas neįžengiamų miškų srityse.

Dar netip senai 5000 bolivijiečių žuvo nuo troškulo. O kiek paklydo miškų gludumoje ir mirė nuo bado bei žuvo nuo plėšrųjų žvėrių. Simtai tūkstančių žmonių žiauriai kausasi dėl Žaliojo Pragaro. Tai šiurpi dvikova, kuri eina girių graumenyse, panaudojant moderniausias karo pabūklus: karo lėktuvus, kulkosvaldžius, gaisrines bombas bei rankines granatas. Klampynės

bei pelkės ir miškai, neleidžia panaudoti šarvuotų automobilių, drėgnas ir karštas klimatas — kaukių.

Kariuomenės sveikata blogiausiai stovyje: malarija, tifas, dizenterija, skaitatina bei kitos ligos siaučia visuo se vietoje, o apart to apninka moskitai, siaubia debesiai dulkių ir grėsia nuodingos gyvatės. Trūkumas valstų, maisto, o ypač vandens, silpnina kariuomenės atsparumą bei mažina jos jėgas. Miškas rija žmones. Jis be pasi galėjimo naikina tūkstantimis vietinių žmonių, kurie būdami įvairių rasių bei padermių, žudosi savo tarpe. Jų kau lai užtiknami tarp miškinu medžių iš virtusių stobrių, kurios nukirto kanuolių šūviai. Sužeistųjų ištroškusiųjų ir merdėjančių klyksmai bei dėjavimai pripildo visą žaliąjį pragarą.

Beja, jau yra žinoma, kad kaiku rios Čako indėnų giminės, kaip va: Tobai ir Coropai, pastaruoju metu pasiskietė nepriklausomais. Jie apsigin klavo kulkosvaldiškai Mauzero tipo bei šoviniais, kurios bolivičiai, atsitraukdami paliko karo laukuose. Taip apsiginklavę daro karo mankštas nežinia kam, kas sukėlė nemažai rūpesčių ir Argentinos vyriausybei, kurios šiaurės pasienyje ši mankšta eina.

Greta šio baisaus konflikto, šis ne didelis indėnų karas irgi aršiai vedamas prieš baltuosius. Mirtis gi vis te besiaučia šioje miškų gludumoje, nepaisant Tautų Sąjungos, tarptautinių sutarčių, ginklavimosi draudimo ir tūk šalininkų pastangų.

Štai beprotiškas ir broližūdiškas karas tarp dviejų šalių, kurių rasė ir

kalba turėtų glaudžiai sujungti į vieną bę. Tai karas, galvinamas užsienio ekonomistų sumetimais bei užgaidomis ir klausimas: Kaip ilgam?

FUTBOLU RUNGTYNĖS.

Šį sekmadienį, balandžio 28 d. B. Retro «Lithuanijos» futbolo komandos žaidžia rungtynes su «Bochincho» F. C. Rungtynės įvyksta netoli Lietuvių Namų «Bochincho» aikštėje. Pradžia 2 val. p. p.

E.

DALYVAJA ŠVENTĖJE.

Sporto S-gos «Lithuania» Mokus skyrius sutiko dalyvauti sekmadienį balandžio 28 d. «Coração de Bronze» F. C. sporto šventėje — festi vale. Lithuania šiam tenka žaisti su «Dalmaclia» F. C. Laimėjusioms komandoms statomos gražios taurės. Taigi laikyti broliai lietuviai, kad galėtumėt papuošti naująją patalpą naujomis trofėjais.

Rungtynės įvyksta «Coração de Bronze» aikštėje.

Kvičiama visa gerbiamaji torsiada.

Torsidoras.

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske
- 2) José Paulino vaistinėj,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinėj Mokoj,
- 5) Menkaičio krautuvėj S. Annoj.
- 6) „Vilniaus“ krautuvėje rua Pra-tes 12.
- 7) Kirilausko krautuvėj, Vila Anastacioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“ Redakcijoj visomis dienomis.

DR. S. MEITIN.

Ultravioletiniai spinduliai.
(Diplomuotas Geidelbergo ir Rio universiteto.)
Priima: vidurinių, veneros ir ner-
vų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
susikalbama lietuviškai.
RUA BARÃO ITAPETININGA
37 a salas 8 — 9. Tel. 4-0715.

Chamados.

J. FRIZZO IR KO BANKINIAI NAMAI
Isac Cogan tarpininkaujant, daro-
me šamados iš viso pasaulio šalių. Už
oriausias kainas ir su pilnomis garan-
tijomis.

RUA MAUÁ, 207. Tel. 4-3345.
São Paulo.

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO“

Įsteigta 1890 metais
Atlieka įvairius darbus foto-
grafijų srity. Specialybė padidi-
nimo, o taip pat su dažais.
Darbas greitas, sąžiningas ir
pigus. Vyksta į namus fotografijų
reikalais. Daro iš fotografijų naujas.
ARTHUR SCHMIDT
Rua São Caetano. 111 (senas n.103)
Tel. 4-5576 São Paulo.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo
Tel. 5-4954
Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su
daugelio metų praktikos. — Blombuoja
dantis už 10\$000 su parcelena, arba si-
darbu. — Darbas garantuotas. Trau-
kia dantis be skausmo už 5\$000. Ati-
daryta dieną ir naktį. —

Gerb. Skaitytojams.

Daug kartų raginami, dar kai-
kurie mūsų skaitytojai nepasirūpi-
no atsilyginti už laikraštį. Kalku-
rie iš jų parašę laiškus, prašydami
nesustabdyti laikraščio siuntinėjim-
o ir žadėdami atsilyginti. Mes
ju pažadams patikėjome ir laikraš-
tį siunčiame. Kitį gi visai nieko
neparaišė. Pastariesiems laikraščio
siuntinėjimą būsime priversti sus-
tabdyti.

Dar kartą prašome visų gerb.
skaitytojų, kurie dar nėra savo sko-
lų išlygine, pasiskubinti tai padary-
ti, nes skolininkai labai apunkina
laikraštį.

Mes tikimės, kad mūsų gerb.
skaitytojai neapvils mūsų.

Administracija.

DEVĖK GRAŽIUS RŪBUS!

Rūbai gražus tik tada, kai gražiai
pasiūti.

Siuvame sulig naujausių madų ir
pigiau negu kitur. Didelis medžiagų
pasirinkimas. Darbas garantuotas.

Rua Duque de Caxias 6-A
(prie Sorocabano stoties)

MEDICINOS FELČERIS.

Is. Garlo

Rusų medicinos klasinės mokyk-
los su didelo 25 q m. praktika ligoni-
nėse ir klynkose specialiai, venerinių
odos ligų, triperj nauja, 6-rj minkštą
pagydo laikotarpiu 3—5 savaitiu, sifi-
lis ukolai 914 ir tt. Vidujinių, maža-
kraujystės ir kitų ligų.
Priima Villa Zelinoje, gatvė Nr. 14-A,
namas N. 9 nuo 9 val. ryto iki 9 v.
vakaro.
Kalba lietuviškai ir kitomis kalbomis.

**Už apmokamus skelbi-
mus Redakcija neatsa-
ko.**

Moterų Gydytojas DR. LORCH

Moterų ligos, operacijos, gimdymo pagalba, spindulių terapija.

Buvęs 5 1/2 metų asistentu moterų klynikoje Berlyno ir Frankfurti Rentgeno institutas p/M. universitetuose ir vadovaujančiu gydytoju 2° operacinio Diatermia Ultravio- skyriaus moterų klinikos ir gimdymo namu «Cecillienhaus» Berlyne letiniai spinduliai.

PRIĖMIMAS: Rua Barão de Itapetininga 18, kamb. 914 920 ryte 9 — 11,30 (išskyrus trečiadienius) vakare 3 — 5,30 kas dieną. Telefonas 4-7337, šaukiamas nakčia 7-3789.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampus Boa Vista ir 25 de Março)

3 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068. Consultorio 2-1520.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, viso kius liudijimus ir t. t.

Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą	
Bagé	27. 4. 35.
Pionier	5. 5. 35.
Olympier	29. 5. 35.

Klinos pigios.

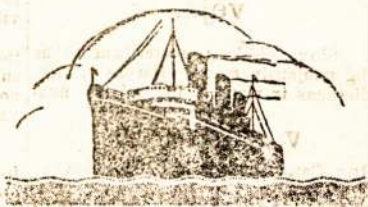
Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išelybės klausymais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užkla-
simus atsakome raštu. Rašyt galima lie-
tuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą. Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas grei-
tas ir sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

BRAZILIJOS NAUJIENOS

NORĖTA SUKELTI KARIUOMENĖ.

Šiomis dienomis Caxoeira mieste buvo susektas kariuomenės dalių slapta samokslas prieš esamąją tvarką. Sąmokslą pavyko laiku susekti ir jį greitai likviduoti. Aple kažkokį nepasitenkinimą ir bruzdėjimą kaikuriuose kariuomenės dalyse buvo jau rašyta ankščiau vietos spaudoje. Vietos laikraščių žiniomis, samokslas buvęs tik kaikurių kariškių nerimtas įsišokimas be didesnių pasekų. Karo ministerio pranešimu, dabar vėl visose kariuomenės dalyse visiška ramu.

PROTESTUOJA PRIEŠ MOKESČIŲ PAKĖLIMĄ.

Ne taip senai Brazilijoje buvo pakelti prekybos bei pramonės mokesčiai valstybei. Prekybininkai bei pramonininkai vis dar tebedaro susirinkimus bei posėdžius, kuriuose protestuoja prieš mokesčių pakėlimą. Šiomis dienomis tokią protesto rezoliuciją išnešė Rio Grande do Sul estado prekybininkai.

GANDAI APIE KARO MINISTERIO ATSIŠTATYDINIMĄ BE PAGRINDO.

Laikraščiuose buvo pasirodžiosios žinios apie karo ministerio gen. Góes Monteiro atsisistatydinimą. Iš Rio de Janeiro oficialiai pranešama, kad žinios esančios be pagrindo. Ministeris visai nemanąs atsisistatydinti.

PARĄ EST. PADĖTIS DAR NEAIŠKI.

Po neseniai įvykusių konfliktų ir kruvinių susirėmių Parą estade, ten padėtis pasidarė gerokai įtempta. Tvarkai atstatyti turėjo įsikišti federalinė valdžia. Da bar padėtis kiek pagerėjo, bet dar yra ne visai aiški.

L. K. BENDRUOMENĖ SMAR LAI AUGA.

S. Paulo L. K. Bendruomenė kun. B. Suginto pastangomis smarkiai auga. Šiuo metu Bendruomenė turi virš 12000 narių. Bendruomenės nariai gausiai remia lietuvių bažnyčios statybą, ką rodo ne tik nario mokesčių mokėjimas, bet ir gausingos aukos. Šimet per Velykų šventes Klebonui pavyko surinkti 715 milreisų (bažnyčiose per pamaldas bažnyčios statybai).

Iki šiol inžinieriai jau sumokėta 30.000 milreisų. Statybai trūksta dar daug pinigų, bet reikia tikėtis, kad lietuvių visuomenė ir toliau rėms šį didelį darbą.

Žmogus.

Šamados

Laivakortės iš visų pasaulio oštų ir visus kraštus. Nedarykite sutarčių kitur pirma nepasitelinę pas mus.

Casa Aliança

Largo Sta Efigenia, 7 (Prie Viaduto tilto) Tel. 4-1482 Caixa postal 1607 S. Paulo.

Moterišku rūbu siuvėja.

Siuva visokius moteriškus rūbus suilg naujausių madų. Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Lietuviams nuolaida.

V. Bacevičienė.

Rua Campineiros Nr. 62 (Móoca).

Paieškojimas.

Lietuvos Respublikos Konsulatas São Paulo, rua Aureliano, Cautinho, 10 paieško žemiau išvardintus asmenis:

1. Jasių Kazį, kilusį iš Klebonių kaimo, Pažaislio valsč., Kauno apskr.
2. Žungailą Vincą — iš Šiaulių miesto.
3. Sabaltauską Mykolą kilusį iš Vandžiogalos valsč. Kauno apskr.
4. Vilnonį Antaną iš Anykščių m.
5. Vilnonytę — Grebnickienę Oną, iš Anykščių miestelio.
6. Švarcą Karolį ir Švarcieneę Elena, kilusius iš Šančių — Kaunas.
7. Misevičių Praną, iš Trakų.
8. Mackonį Praną, iš Ukmergės apskr.
9. Zacharevičių Petrą, iš Kauno apskr.
10. Kurkockį Stasį, iš Kedainių apskr.
11. Urbonienę Aleksandrą, iš Kau no apskr.
12. Kaluževičių Adomą, iš Alytaus apskr.
13. Ušinską Aleksandrą, iš Panevėžio apskr.
14. Pašventicką Juozą.
15. Sadauską Antaną,
16. Jankauską Stasį.
17. Braziliausią Jurį
18. Zukauskaitę Bronę.

Visi piliečiai, kurie žino paieškujamų asmenų gyvenamąsias vietas, tepraneša jų adresus Konsulatui.

Redakcijos atsakymas.

J. Jurkevičiui, fcz. Monte Alegre. Ačiu už pren. pinigus 10\$000, kuriuos gavome per p. A. Majų.

DR. F. REISZELD

Vidaus ligų specialistas. Inkstų ligos. Patrūkimas. Plaučių ir širdies ligos.

Avenida São João, 327 1-o and.

Nuo 12 iki 17 val. S. Paulo.

Pranešimai

KLEBONAS LANKYS LIETUVIUS FAZENDOSE.

Klebonas kun. Sugintas, gegužės 9 dieną išvyksta lankyti lietuvių gyvenančių fazendose. Gegužės 10 d. vakare bus Frigorifico; 13 d. vakare — Refinadora Paulista ir 15 dieną — Jundiahy. Gegužės 18 dieną grįž į S. Paulo.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS BOM RETIRE.

Sekmadienį, gegužės 5 dieną, 2 val. p. p., L. Namų salėje, rua Bandelrantes, 92 įvyks Motinos dienos paminėjimas. St. Vancevičius skaitys įdomią, tai dienai pritaikintą paskaitą. Vietos skautai bei mokyklos mokiniai padeklamuos ir padainuos keletą lietuviškų dainelių.

Tuojuo po paminėjimo įvyks «Vilties» S gos Bom Ketiro skyriaus narių susirinkimas. Kviečiami visi šio rajono lietuviai kuoskaitlingiausiai dalyvauti.

Visuotinis Eilinis Šv. Juozapo Bendruomenės narių susirinkimas šaukiamas š. m. bal. mėn. 28 d. p. p. Šv. Antano do Pary parapijos salėje. Būs

svarstoma daug svarbių bei opių klausimų. Todėl prašoma visų narių kuo gausingiausiai atsilankyti.

Klebonas.

AR TAMSTA JAU UZSISAKEI LIETUVIU JANIMO ŽURNALĄ

„VILTIS“

Jei dar ne, tai pasiskubink, nes pirmojo numerio nedaug liko. Vėliau negausite.

Prenumeratą metams tik 8\$000, pusmečiui — 5\$000. Atskiras numeris 1\$000.

Adresas: «VILTIS» Caixa postal 1764 São Paulo.

Pašto dėžutė

Redakcijoj yra laišakai:

J. Anguliui, K. Bacevičiui, J. Daveniui, B. Galtoskui, K. Jurevičiui, E. Kuzmenienei, L. Marimui, V. Pačinskui, A. Parlakai, L. Pazlakai, J. Pukoniui, A. Petkui, A. Paplauskui, V. Pakelniui, P. Ramanauskui, P. Rinkevičiui, P. Šukiui, S. Sobliui, M. Zabukui.

PASTABA: Laiškų ėmėjai neturinti išpirkę pašto dėžutės — moka už laišką 200 reisų.

Administracija.

Skaityk ir Platink

„LIETUVI“

GREITAS SUSISIEKIMAS MASSILIA GRAZIUOJU LAIVU

SANTOS — EUROPA PER 10 DIENU

Gražiausiai įrengti apartamentai, kabinos pirmos, antros ir trečios klasės.

Kas penkiolika dienų išsina geriausius laivai: «AURIGNY», «BELLE ISLE», «EUBEE», «FORMOSE», «GROIX», «JAMAIQUE», «KERGELEN» ir «LIPARI».

Gražiausios kabinos — gerai įrengta virtuvė veitui vynas ir visi valgiai.

Agencia: Rua Libero Badaró 39-A S. Paulo
Avenida Rio Branco 11/13 Rio
Rua 15 de Novembro, 186. Santos

JAUNIME, neužmiršk, kad

Sporto S-gos «Lithuania» Bom Retiro skyrius balandžio mėn. 13, 21, 28 d. Lietuvių Namų salėje rengia linksmus šokių

VAKARUS

GRIEŽ LITHUANIEČIU ŽAS-BANDAS.

Vakaro pradžia 7 val., vak., pabaiga 12 val. nakties.

PIGŪS NAMAI

3:500\$000

Įvairūs namų tipai iki 19:000
Vienas kambarys 3.00—4.00
Virtuvė — — — 2.00—2.00
Vonia (banheiro W. C.) 1.00—2.00

Kilnojami bet kuria Brazilijos vieta. Iš «cemento asphaltico». (Patentuota sistema), stiprus, patogus, atlaikantį bet kokią silumą arba šalį. Praktiškas įrengimas: senitarinės instalacijos, instalacija šaltam ir karštam vandeniui, latrinai, maudyklė bei vonia, instalacija elektros šviesos vidaus apšvietimui, vandentėkio, viskas atliekama snig São Paulo miesto prefektūros paskelbto mis statybos taisyklėmis.

Statomo namo kaina nurodyta, kada namas statomas vietoje bent 35 kvm. plote. Toliau imamas mokeskis nuo kvadratinio metro atskirai. Pirkusiems interiere pristatome i artimiausia geležinkelio stoti.

Sutarti užsakymai atliekami tik iš karno imokėjus bent 30%.

Prašantiems siunčiame brėžinius bei namų pavizdžius.

Z — I — R — I — V LTD. Inžinieriniai Fabrikantai

Fabrikas ir raštinė: S. Paulo — rua Voluntarios da Patria, 178
Tel. 4-9893. Kalbama rusiškai.